

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10-05.01/242.00.1/ Б/ОК142023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
бізнесу та сфери обслуговування

30 серпня 2023 р., протокол № 5

Голова Вченої ради

Галина ТАРАСЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 242 «Туризм і рекреація»
освітньо-професійна програма «Туризм і рекреація»
факультет бізнесу та сфери обслуговування
кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

Схвалено на засіданні кафедри
менеджменту, бізнесу та
маркетингових технологій
29 серпня 2023 р., протокол № 6
Завідувач кафедри

Тетяна ОСТАПЧУК

Гарант освітньо-професійної програми
Марина КРУГЛЯК

Розробник: к.е.н., доцент Сотник А.А.

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів <u>3</u>	Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»	<u>нормативна</u> (нормативна, за вибором)	
Модулів – <u>1</u>	Спеціальність 242 «Туризм і рекреація»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – <u>3</u>		<u>2</u>	__
Загальна кількість годин – <u>90</u>		Семестр	
		3	__
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних <u>3</u> самостійної роботи – <u>2,6</u>	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		16 год.	__ год.
		Практичні	
		32 год.	__ год.
		Лабораторні	
		0 год.	__ год.
		Самостійна робота	
42 год.	__ год.		
Вид контролю: екзамен			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 53 % аудиторних занять, 47 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів економічного мислення та системи спеціальних економічних знань щодо управління господарсько-фінансовою діяльністю туристичних підприємств, опанування необхідними практичними навичками економічного обґрунтування управлінських рішень, аналізу та планування показників господарсько-виробничої діяльності підприємств туристичного бізнесу з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища його функціонування. Основним завданням, що має бути вирішеним в процесі викладання дисципліни, є отримання теоретичних та практичних знань щодо особливостей функціонування, організації діяльності, структури та економічного управління туристичним підприємством.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- сформуванню понятійний апарат для фахового спілкування та розв’язання господарських завдань;
- отримати знання щодо особливостей ведення туристичного бізнесу та основ діяльності туристичного підприємства;
- здобути навички обрахування показників ресурсного забезпечення діяльності туристичного підприємства та основних показників оцінки результатів його діяльності.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація»:

ЗК03 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК04 Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК07 Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК09 Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми

ФК10 Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

ФК11 Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

ФК16 Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб’єктом туристичного бізнесу.

ФК18 Здатність створювати, характеризувати та реалізовувати екскурсійний продукт, враховуючи культурні, історичні та екологічні особливості регіонів.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація»:

РН02 Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 19 / 2</i>

теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності, суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

РН15 Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

РН23 Знати та розуміти причинно-наслідкові та функціональні зв'язки які існують між процесами на різних рівнях у сфері туризму та рекреації.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Економічне управління туристичними підприємствами

Тема 1. Підприємство у сфері туризму як суб'єкт економічної діяльності

1. Поняття підприємства, його мета, функції та основні ознаки.
2. Підприємницька діяльність, її принципи, форми і типи.
3. Законодавче забезпечення підприємництва в Україні.
4. Підприємницькі договори, їх структура і порядок укладання.

Тема 2. Діяльність підприємства у ринкових умовах

1. Основи діяльності підприємства.
2. Підприємство як відкрита система.
3. Середовище функціонування підприємства, його структура:
 - 3.1. Внутрішнє середовище підприємства.
 - 3.2. Мікросередовище підприємства, його елементи.
 - 3.3. Макросередовище господарювання підприємств.
4. Ринкове середовище господарювання підприємства.
5. Організаційна структура підприємства.

Тема 3. Організаційна структура туристичного підприємства

1. Етапи створення туристичного підприємства.
2. Організаційна структура підприємства.
3. Управління підприємством

Тема 4. Механізм економічного управління туристичним підприємством

1. Поняття економічного управління підприємством.
2. Поняття стратегії та види базових економічних стратегій діяльності підприємств.
3. Продукт та його різновиди. Поняття, різновиди та показники туристичного продукту.
4. Товарна, збутова, комунікаційна політика підприємства..

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

Змістовий модуль 2. Ресурсне забезпечення діяльності туристичних підприємств

Тема 5. Трудові ресурси туристичного підприємства

1. Ресурсне забезпечення туристичної діяльності.
2. Поняття персоналу туристичного підприємства.
3. Кількісні та якісні характеристики персоналу.
4. Структура персоналу.
5. Планування та аналіз персоналу.

Тема 6. Продуктивність праці

1. Продуктивність праці, показники і методи її вимірювання.
2. Планування росту продуктивності праці.
3. Організація і нормування праці на підприємстві.
4. Мотивація як процес симулювання до високопродуктивної праці.

Тема 7. Оплата праці

1. Організація заробітної плати: тарифна та інші системи оплати праці.
2. Погодинна і відрядна форми оплати праці.
3. Державне й договірне регулювання оплати праці.
4. Обґрунтування витрат на оплату праці.
5. Планування та аналіз фонду оплати праці

Тема 8. Капітал туристичного підприємства

1. Джерела фінансування суб'єктів туристичного бізнесу.
2. Власні джерела підприємництва.
3. Основний капітал та основні фонди туристичного підприємства.
4. Оборотний капітал та його структура в туристичному підприємстві.
5. Нематеріальні ресурси та нематеріальні активи туристичного підприємства.

Змістовий модуль 3. Фінансово-економічні результати діяльності туристичних підприємств

Тема 9. Витрати та доходи туристичного підприємства

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

1. Сутність і види доходу підприємств туристичного бізнесу.
2. Економічний механізм формування й розподілу доходу.
3. Сутність і структура витрат на формування та реалізацію турпродукту.
4. Планування витрат туристичних підприємств.
5. Калькуляція собівартості туристичного продукту. Методи та принципи визначення собівартості туристичного туру.
6. Напрями зниження собівартості послуг на туристичному підприємстві
7. Прибуток туристичного підприємства: сутність, види та джерела отримання.
8. Показники прибутку та рентабельності підприємств туристичного бізнесу.

Тема 10. Ціноутворення в туризмі

1. Ціна туристичного продукту: поняття, види. Структура ціни на туристичний продукт.
2. Економічні основи ціноутворення в туризмі.
3. Принципи та фактори ціноутворення в туризмі.
4. Методика та методи ціноутворення на туристичному підприємстві.
5. Цінова політика туристичних підприємств. Механізм регулювання цін.

Тема 11. Управління інвестиційною діяльністю, ризиками та напрями запобігання банкрутству туристичних підприємств

1. Сутність інвестування в туризмі.
2. Джерела залучення інвестиційних ресурсів в туризмі.
3. Інвестиційні проекти в туризмі.
4. Сутність та класифікація ризиків на туристичному підприємстві.
5. Напрямки та заходи мінімізації ризику на туристичному підприємстві.
6. Банкрутство підприємства: сутність та форми регулювання на Україні.
7. Причини банкрутства туристичних підприємств.
8. Методи діагности банкрутства на підприємстві.
- 13.5. Показники, резерви і чинники підвищення ефективності виробництва.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	у с ь о г о	л е к ц і ї	п р а к т и ч н і	с а м о с т і й н а р о б о т а	у с ь о г о	л е к ц і ї	п р а к т и ч н і	с а м о с т і й н а р о б о т а
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Економічне управління туристичними підприємствами								
Тема 1. Підприємство у сфері туризму як суб'єкт економічної діяльності	7	2	2	3	-	-	-	-
Тема 2. Діяльність підприємства у ринкових умовах	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 3. Організаційна структура туристичного підприємства	9	1	2	3	-	-	-	-
Тема 4. Механізм економічного управління туристичним підприємством	9	1	4	4	-	-	-	-
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	30	6	10	14	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Ресурсне забезпечення діяльності туристичних підприємств								
Тема 5. Трудові ресурси туристичного підприємства	7	1	2	4	-	-	-	-
Тема 6. Продуктивність праці	7	1	2	4	-	-	-	-
Тема 7. Оплата праці	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 8. Капітал туристичного підприємства	10	2	4	4	-	-	-	-
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	23	6	10	16	-	-	-	-
Змістовий модуль 3. Фінансово-економічні результати діяльності туристичних підприємств								
Тема 9. Витрати та доходи туристичного	12	2	6	4	-	-	-	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

підприємства								
Тема 10. Ціноутворення в туризмі	7	1	2	4	-	-	-	-
Тема 11. Управління інвестиційною діяльністю, ризиками та напрями запобігання банкрутству туристичних підприємств	9	1	4	4	-	-	-	-
<i>Разом за змістовий модуль 3</i>	28	4	12	12	-	-	-	-
ВСЬОГО	90	16	32	42	-	-	-	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

5. Теми практичних (лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Підприємство у сфері туризму як суб'єкт економічної діяльності	2	-
2	Тема 2. Діяльність підприємства у ринкових умовах	2	-
3	Тема 3. Організаційна структура туристичного підприємства	2	-
4-5	Тема 4. Механізм економічного управління туристичним підприємством	4	-
6	Тема 5. Трудові ресурси туристичного підприємства	2	-
7	Тема 6. Продуктивність праці	2	-
8	Тема 7. Оплата праці	2	-
9-10	Тема 8. Капітал туристичного підприємства	4	-
11-13	Тема 9. Витрати та доходи туристичного підприємства	6	-
14	Тема 10. Ціноутворення в туризмі	2	-
15-16	Тема 11. Управління інвестиційною діяльністю, ризиками та напрямми запобігання банкрутству туристичних підприємств	4	-
РАЗОМ		32	-

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Підприємство у сфері туризму як суб'єкт економічної діяльності

1. Поняття підприємства, його мета, функції та основні ознаки.
2. Підприємницька діяльність, її принципи, форми і типи.
3. Законодавче забезпечення підприємництва в Україні.
4. Підприємницькі договори, їх структура і порядок укладання.

Тема 2. Діяльність підприємства у ринкових умовах

1. Основи діяльності підприємства.
2. Підприємство як відкрита система.
3. Середовище функціонування підприємства, його структура:
 - 3.1. Внутрішнє середовище підприємства.
 - 3.2. Мікросередовище підприємства, його елементи.
 - 3.3. Макросередовище господарювання підприємств.
4. Ринкове середовище господарювання підприємства.
5. Організаційна структура підприємства

Тема 3. Організаційна структура туристичного підприємства

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

1. Етапи створення туристичного підприємства.
2. Організаційна структура підприємства.
3. Управління підприємством

Тема 4. Механізм економічного управління туристичним підприємством

1. Поняття економічного управління підприємством.
2. Поняття стратегії та види базових економічних стратегій діяльності підприємств.
3. Продукт та його різновиди. Поняття, різновиди та показники туристичного продукту.
4. Товарна, збутова, комунікаційна політика підприємства.

Тема 5. Трудові ресурси туристичного підприємства

1. Ресурсне забезпечення туристичної діяльності.
2. Поняття персоналу туристичного підприємства.
3. Кількісні та якісні характеристики персоналу.
4. Структура персоналу.
5. Планування та аналіз персоналу

Тема 6. Продуктивність праці

1. Продуктивність праці, показники і методи її вимірювання.
2. Планування росту продуктивності праці.
3. Організація і нормування праці на підприємстві.
4. Мотивація як процес симулювання до високопродуктивної праці.

Тема 7. Оплата праці

3. Організація заробітної плати: тарифна та інші системи оплати праці.
4. Погодинна і відрядна форми оплати праці.
3. Державне й договірне регулювання оплати праці.
4. Обґрунтування витрат на оплату праці.
5. Планування та аналіз фонду оплати праці.

Тема 8. Капітал туристичного підприємства

1. Джерела фінансування суб'єктів туристичного бізнесу.
2. Власні джерела підприємництва.
3. Основний капітал та основні фонди туристичного підприємства.
4. Оборотний капітал та його структура в туристичному підприємстві.
5. Нематеріальні ресурси та нематеріальні активи туристичного підприємства

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

Тема 9. Витрати та доходи туристичного підприємства

1. Сутність і види доходу підприємств туристичного бізнесу.
2. Економічний механізм формування й розподілу доходу.
3. Сутність і структура витрат на формування та реалізацію турпродукту.
4. Планування витрат туристичних підприємств.
5. Калькуляція собівартості туристичного продукту. Методи та принципи визначення собівартості туристичного туру.
6. Напрями зниження собівартості послуг на туристичному підприємстві
7. Прибуток туристичного підприємства: сутність, види та джерела отримання.
8. Показники прибутку та рентабельності підприємств туристичного бізнесу.

Тема 10. Ціноутворення в туризмі

1. Ціна туристичного продукту: поняття, види. Структура ціни на туристичний продукт.
2. Економічні основи ціноутворення в туризмі.
3. Принципи та фактори ціноутворення в туризмі.
4. Методика та методи ціноутворення на туристичному підприємстві.
5. Цінова політика туристичних підприємств. Механізм регулювання цін.

Тема 11. Управління інвестиційною діяльністю, ризиками та напрями запобігання банкрутству туристичних підприємств

1. Сутність інвестування в туризмі.
2. Джерела залучення інвестиційних ресурсів в туризмі.
3. Інвестиційні проекти в туризмі.
4. Сутність та класифікація ризиків на туристичному підприємстві.
5. Напрямки та заходи мінімізації ризику на туристичному підприємстві.
6. Банкрутство підприємства: сутність та форми регулювання на Україні.
7. Причини банкрутства туристичних підприємств.
8. Методи діагности банкрутства на підприємстві.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

7. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної наукової літератури, монографій та навчально-методичних матеріалів.
2. Підготовка рефератів, доповідей та презентацій за обраною темою.
3. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських семінарах та конференціях.
4. Вирішення практичних завдань по кожній темі, у т.ч. за індивідуальними даними.
5. Виконання тестових завдань по кожній темі.

Індивідуальні завдання студентів під час вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» – це опанування теоретичного матеріалу під час роботи з тестовими завданнями та написання рефератів (доповідей, презентацій), набуття практичних навичок – розв’язок задач та ситуаційних завдань, підготовка до ділових ігор, які проводяться аудиторно.

До індивідуальних завдань віднесені відповіді на тестові завдання по темам, розміщені на Освітньому порталі сайту університету.

Практичні завдання по кожній темі наведені в Методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної підготовки студентів.

Протягом семестру студентами в індивідуальному порядку готуються доповіді за проблемними питаннями окремих тем, які презентуються шляхом виступу та формування ілюстративного матеріалу.

Студенти самостійно готують презентації за темами з рекомендованого переліку, або за самостійно обраною темою, попередньо узгодженою з викладачем. Реферат або презентація має бути літературно та технічно грамотно викладений і відповідати певним вимогам оформлення. Він повинна включати титульну сторінку, план реферату (зміст), виклад матеріалу згідно із планом, заключну частину, список першоджерел, додатки (за необхідністю).

Реферат має бути надрукований з одного боку білого паперу формату А4 (210x297 мм). Загальний обсяг реферату, включаючи список використаних літературних джерел та додатки, 15 – 20 сторінок, надрукованих через 1,5 інтервалу (30 рядків на сторінці) шрифтом “TimesNewRoman” розміром 14 пунктів (60 знаків у рядку, враховуючи проміжки між словами). Аркуш реферату повинен мати поля: ліве – 20 мм, верхнє – 20 мм, праве – 10 мм, нижнє – 20 мм.

Нумеруються всі сторінки роботи до останньої, враховуючи ілюстрації та додатки, без пропусків, повторів і літерних додатків. Першою сторінкою вважається титульна, на якій цифра “1” не ставиться. Отже, загальна нумерація роботи починається на наступній сторінці (зміст реферату) з цифри “2”. Порядковий номер сторінки проставляється з права її верхнього поля.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

Текст реферату може ілюструватись схемами, фотографіями, графіками, таблицями, які також виконуються на стандартних аркушах паперу формату А4. Кількість ілюстрацій повинна бути достатньою для того, щоб надати тексту зрозумілості та конкретності. Усі ілюстрації (фотографії, схеми тощо) називають рисунками і нумерують послідовно. Номер і назву рисунка пишуть під графічним зображенням. Ілюстративний матеріал розміщують у тексті одразу після посилання на нього.

На запозичену з інших джерел інформацію, а також на цитати, що наводяться в тексті, мають бути зроблені посилання. Їх наводять одразу після закінчення цитати в квадратних дужках, де вказують порядковий номер джерела у списку використаної літератури та відповідні сторінки джерела, наприклад, [14, с. 31–48].

Оцінювання реферату та його захисту відбувається за наступною шкалою:

Бали	Оцінка	Характеристика
5	Відмінно	Оформлення реферату відповідає вимогам, викладений матеріал повністю розкриває тему, студент вільно володіє викладеним матеріалом
3-4	Добре	Оформлення реферату відповідає вимогам, викладений матеріал розкриває тему, студент добре (з незначними неточностями) володіє викладеними матеріалом
1-2	задовільно	Оформлення реферату відповідає вимогам, обраний матеріал недостатньо розкриває обрану тему, студент достатньо володіє викладеним матеріалом
0	незадовільно	Оформлення не відповідає вимогам, обраний матеріал не розкриває тему, студент не володіє викладеним матеріалом

У разі незадовільної оцінки студент доопрацьовує та переоформлює реферат відповідно вимог і повторно захищає його.

Рекомендований перелік тем рефератів

1. Економічний механізм забезпечення платоспроможності підприємства
2. Обґрунтування заходів з підвищення фінансової стійкості підприємства
3. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів підприємства
4. Економічний механізм управління економічною безпекою підприємства
5. Економічний механізм управління капіталом підприємства
6. Економічний механізм забезпечення конкурентоспроможності підприємства
7. Обґрунтування проекту забезпечення якості продукції підприємства
8. Обґрунтування проекту забезпечення конкурентоспроможності продукції підприємства
9. Економічний механізм управління фінансовими ресурсами підприємства
10. Удосконалення управління грошовими потоками підприємства
11. Ефективність формування та використання трудового потенціалу підприємства

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

- 12.Ефективність формування та використання майнового потенціалу підприємства
- 13.Ефективність формування та використання виробничого потенціалу підприємства
- 14.Ефективність формування та використання інноваційного потенціалу підприємства
- 15.Формування стратегії антикризового управління підприємства
- 16.Діагностика кризових явищ та заходи щодо їх ліквідації на підприємстві
- 17.Управління ризиками господарської діяльності підприємства та шляхи їх зниження
- 18.Удосконалення організації маркетингової діяльності підприємства
- 19.Обґрунтування механізму стимулювання праці на підприємства
- 20.Економічне обґрунтування стратегії оновлення продукції підприємства
- 21.Планування, контроль та обґрунтування резервів скорочення витрат господарської діяльності підприємства
- 22.Обґрунтування стратегії ціноутворення підприємства
- 23.Ефективність формування і реалізації збутової політики підприємства
- 24.Удосконалення управління прибутком підприємства
- 25.Обґрунтування впливу факторів на формування доходів господарської діяльності підприємства
- 26.Механізм фінансового планування на підприємства
- 27.Оцінка податкового навантаження та його вплив на господарську діяльність підприємства
- 28.Формування моделі корпоративного управління підприємства
- 29.Формування системи контролінгу підприємства та економічне обґрунтування ефективності її функціонування
- 30.Формування інвестиційно-інноваційної політики підприємства
- 31.Діагностика інвестиційної привабливості підприємства
- 32.Управління ефективністю зовнішньоекономічної діяльності підприємства
- 33.Проект інноваційного розвитку підприємства
- 34.Економічне обґрунтування проекту модернізації виробництва підприємства
- 35.Ефективність бюджетування підприємства
- 36.Ресурсне обґрунтування бізнес-плану розвитку підприємства
- 37.Управління логістичною діяльністю виробничо-збутових систем підприємства
- 38.Механізм формування та реалізації конкурентної стратегії підприємства
- 39.Формування стратегії розвитку підприємств малого бізнесу галузі
- 40.Формування ефективної ресурсної політики підприємства

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

8. Методи навчання

При вивченні дисципліни використовують наступні методи:

- а) які забезпечують опанування навчального предмета (слухання лекцій);
 - б) які стимулюють та мотивують навчально-наукову діяльність (практичні заняття у формі навчальних дискусій, проблемних ситуацій, професійно-орієнтованих ділових ігор, творчі завдання, пошук і дослідження, виконання індивідуального завдання та розрахунково-графічної роботи, тощо);
 - в) методи контролю і самоконтролю у навчальній діяльності (поточне опитування, написання модульних контрольних робіт, залік у формі тестових завдань, питання для самоконтролю, у т. ч. через комп'ютерні освітні системи).
- Серед інтерактивних методів, форм і прийомів, що найчастіше використовуються в навчальній роботі, слід назвати такі: аудіовізуальний метод навчання; брейнстормінг («мозковий штурм»); «дерево рішень»; дискусія із запрошенням фахівців; ділова (рольова) гра (студенти перебувають у ролі законодавця, експерта, клієнта (туриста), менеджера туроператора); коментування, оцінка (або самооцінка) дій учасників; метод аналізу і діагностики ситуації; метод інтерв'ю (інтерв'ювання); метод проєктів; публічний виступ; робота в малих групах та ін.

9. Методи контролю

Поточний контроль

В процесі поточного контролю здійснюється перевірка запам'ятовування та розуміння програмного матеріалу, набуття вміння і навичок конкретних розрахунків та обґрунтувань, опрацювання, публічного та письмового викладу (презентації) певних питань дисципліни.

Поточний контроль здійснюється шляхом опитування або тестування під час лекцій та практичних занять, а також за підсумками систематичності і активності роботи студента протягом семестру. У разі невиконання завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття. Порядок організації такого контролю визначає викладач, який проводить практичні заняття.

Результати поточного контролю знань студентів заносяться до робочого журналу викладача та доводяться до відома студентів.

Систематичність і активність роботи студента протягом семестру контролюються і оцінюються за такими видами роботи: відвідування практичних занять; виступи на практичних заняттях, участь в обговоренні питань певної теми, відповіді на запитання викладача щодо їх суті; виконання домашніх завдань; експрес-тестування; підготовка аналітичних оглядів (рефератів) з окремих питань; участь у студентських конференціях, олімпіадах, конкурсах з проблем дисципліни.

Оцінювання зазначених видів поточної роботи студента здійснюється за

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

шкалою, відображеною у таблиці.

Перелік робіт, обов'язкових для виконання студентом під час вивчення дисципліни «Маркетинг»

Види робіт	Кількість балів
1. Виступ на практичному занятті, участь в обговоренні окремих проблем, відповідь на запитання викладача (з інтервалом оцінок 0, 1, 2, 3 залежно від розуміння суті питання, повноти його висвітлення і глибини аргументації")	0 - 3
2. Поточне експрес-тестування (з інтервалом оцінок 0, 1, 2 залежно від кількості правильних відповідей)	0 - 2
3. Підготовка та презентація аналітичних оглядів (рефератів) з окремих питань за погодженням з викладачем	0-5

Модульний контроль.

Модульний контроль здійснюється у формі 2 контрольних заходів (максимальна оцінка - 10 балів) за окремими частинами дисципліни (модулями).

За відсутності студента на контрольному заході без поважних причин модуль вважається не опанованим. Перескладання модулів здійснюється у терміни визначені викладачем. Результати модульного контролю доводяться до відома студентів.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль – комплексне оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за всіма видами навчальних занять. Підсумковий контроль здійснюється у формі іспиту. Основним завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому, розуміння логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатність творчо використовувати отримані знання.

У разі виконання студентом всіх видів поточних та модульних контрольних заходів семестровий контроль може проводитись без участі студента шляхом визначення середньозваженого бала результатів трьох модульних контролів.

Для формування підсумкової оцінки знань студентів за поточною сумою балів і одержаними балами на заліку використовується уніфікована шкала оцінювання з переведенням одержаних балів в традиційну шкалу оцінок та в оцінки ECTS.

При одержанні студентом від 0 до 59 балів він повторно самостійно опрацьовує і письмово подає всі розв'язки модульні завдань і тестів викладачу для вирішення питання щодо формування підсумкової оцінки.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота			Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015											Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1											Арк 19 / 2

T1	T2	T3	T4	МКР1	T5	T6	T7	T8	МКР2	T9	T10	T11	МКР3	100
4	5	4	4	10	5	5	5	9	15	9	5	5	15	
27				39					34					

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Бали
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Рекомендована література

Основна література

1. Бугіль С.Я. Економіка туристичного підприємства: конспект лекцій. Львів : ЛНАУ, 2019. 106 с.
2. Економіка підприємства : підручник. Під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с. <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-03/%21%20підручник%20ЕП%20ПТБ.pdf>
3. Економіка підприємства. Л.Л. Лазебник, В.В. Гурочкіна, Л.В. Слюсарєва та ін. ; за заг. ред. Л.Л. Лазебник. Ірпін: Університет ДФС України, 2021. 426 с. https://www.researchgate.net/publication/357167087_Ekonomika_pidprijemstva_LL_Lazebnik_VV_Gurockina_LV_Slusareva_ta_in_za_zag_red_LL_Lazebnik_-_Irpın_Universitet_DFS_Ukraini_2021_-_426_s_-_Seria_Podatkova_ta_mitna_sprava_v_Ukraini_t_166_ISBN_978-966-33/link/61bf5d5b63bbd93242a5616b/download
4. Економіка туризму: теорія та практика : підручник. М. П. Мальська, М. Й. Рутинський, С. В. Білоус, Н. Л. Мандюк. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 539 с.
5. Левицька І.В. Економіка туризму : Навчальний посібник. І.В.Левицька , А.О.Климчук, Д.І.Басюк, Г.М.Тарасюк, О.С.Москвічова. Житомир: «ПП «ТД Едельвейс і К», 2020. 488 с.

Допоміжна література

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 19 / 2

1. Економіка і управління підприємствами у схемах і таблицях : навчальний посібник. В.І. Куцик, О.І. Кліпкова. Львів : Вид-во ЛТЕУ, 2020. 316 с.

2. Економіка, менеджмент, маркетинг туризму та гостинності: навч. посібник [Електронний ресурс]. П. Г. Перерва [та ін.]. Харків, 2020. 893 с. URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/47906> .

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

3. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

4. Кодекс Законів про працю України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

5. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.

6. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/buh/psbo/19.htm>.

8. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.

9. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/504-2017-p>.

10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/buh/psbo/7.htm> .

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Цифрова платформа Дія: <https://diia.gov.ua/>
2. Державна служба статистики: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Міністерство економіки України: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
4. Міністерство фінансів України: <https://www.mof.gov.ua/uk>
5. Сайт державної податкової служби України: <https://tax.gov.ua/>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК14- 2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 19 / 2</i>

6. Збірник наукових праць "Географія та туризм". URL: http://www.geolgt.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=33&Itemid=38&lang=uk

7. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Туризм. URL: <http://tourism.knukim.edu.ua/>

8. Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: економіка, право, політологія, туризм. URL: <http://jrnl.nau.edu.ua/index.php/IMV>

9. Journal of Hospitality and Tourism Research. URL: <https://journals.sagepub.com/home/jht>